

O rozhrešení

*Ktorým odpustíte hriechy, budú im odpustené,
ktorým zadržíte, budú zadržané.*
(Jn 20, 23)

Koľko múk musel vytrpieť Spasiteľ, koľko pohrdania, ako bolestne musel zomierať, aby tieto slová dostali účinnú moc! A my sme najčastejšie takí slepí, takí nerozumní, že sa nám zdá, akoby od kňaza záviselo, či dá alebo odmietne rozhrešenie. Hrubo sa, drahí bratia, mýlime. Ten, kto udeľuje sviatosť pokánia, je iba správcom milosti a zásluh Ježiša Krista (por. 1 Kor 4, 1) – preto on ich musí rozdeľovať podľa presne predpísaných pravidiel. Svätá bázeň a strach preniká neraz úbohého kňaza pri vykonávaní tohto strašného úradu, lebo chce zachraňovať iných, ľahko môže zahubiť sám seba. Strašné vyúčtovanie ho čaká na súde Božom za všetky udelené rozhrešenia, ak bol príliš márnivým alebo príliš skúpy správcom nebeských milostí. Ako ľahko tu možno poblúdiť! V takejto chvíli mnoho kňazov by chcelo byť radšej v laickom stave, ako v duchovnom! Ale aj mnoho laikov čaká prísna zodpovednosť za to, že sa možno nikdy nemodlili za svojich pastierov – za tých, ktorí pre ich spásu sa vystavovali záhube...

Kňaz má moc odpúšťať hriechy, má tiež moc odmietnuť rozhrešenie. A preto hovorí sv. Gregor Veľký, že kňaz musí náležite skúmať spôsobenie hriešnika, skôr, ako mu udelí rozhrešenie – musí venovať pozornosť tomu, či sa zmenilo jeho srdce a či má silné rozhodnutie pre nápravu.

Je teda skutočnou vecou, že spovedník, pod hrozbou straty vlastnej spásy, musí niektorým hriešnikom odmietnuť rozhrešenie alebo jeho udelenie odložiť na neskoršie. Dnes vám teda vysvetlím: 1. čo je to rozhrešenie a 2. komu ho treba udeliť a komu odmietnuť. Je to veľmi dôležitá téma, lebo do hry tu vstupuje vaša spása alebo zavrhnutie.

Aký šťastný je človek – a súčasne: aký veľký je vinník! Hovorím, že je šťastný, lebo aj napriek tomu že stratil Boha, nebo i dušu, môže ešte napraviť túto stratu a získať večné šťastie. Keď boháč stratí majetok, tak neraz, aj napriek najúprimnejšej snahe, nebude v stave ho získať; hriešnik naopak – s malou námahou môže získať utrpené straty. Ó, Bože, ako miluješ hriešnikov, keď im dávaš toľko prostriedkov na získanie neba! A okrem toho hovorím, že sme veľmi vinní, keď pohľadáme tak cennými dobrami, ktoré môžeme ľahko vlastniť. Drahý priateľ, keď si stratil nebo, tak prečo stále zostávaš v tejto chudobe?

I.

Ak sa ma opýtate, čo je rozhrešenie, odpoviem, že je to rozsudok, vydaný ústami kňaza v mene a autoritou Krista, ktorý odpúšťa naše hriechy a týmto spôsobom ich odpúšťa, akoby sme ich nikdy nespáchali – samozrejme, ak hodne a náležite splníme podmienky tejto sviatosti. Koho neudivuje účinnosť, koho neudivujú dobrodenia, obsiahnuté v tomto tribunáli Milosrdenstva? Ó, chvíľa, ktorá si pre obráteného hriešnika taká blažená! Len čo sluha Boží vysloví tieto slová: *Ja ťa rozhrešujem...* – sa už duša penitenta stáva čistou a slobodnou od všetkej špiny, vďaka zásluhám Najdrahšej Ježišovej Krvi, ktorá steká na duše počas rozhrešenia. Aký veľmi dobrý si k hriešnikovi, ó, Bože! Rozhrešenie vytrháva úbohú dušu z tyranie diabla, navracia jej priateľstvo a milosť Božiu, navracia tiež neoceniteľný pokoj svedomia. Či nemáme byť vzrušení k slzám pri pohľade na toľko Božích dobrodení? Či ste sa nikdy nezamysleli nad tým, že každé platné rozhrešenie privádza na kajúcnika, do jeho duše, také milosti? Treba si však zapamätať, že iba skrúšenie hriešnici, ktorí oplakávajú svoje dávne viny – tí, ktorí úprimne a srdečne ľutujú – stávajú sa účastníkmi tých

neoceniteľných dobrodení sviatosti pokánia.

II.

A teraz vám poviem, kedy treba odmietnuť rozhrešenie alebo ho odložiť. Katolícka Cirkev tu ustanovila isté pravidlá, ktorých sa musí kňaz držať. Ak ich prekročí, beda jemu samému, beda aj tomu, ktorého vedie! Lebo v takom prípade slepý vedie slepého a preto obaja padnú do pekla (por. Mt 15, 14). Ak kňaz zo správnych dôvodov vám odmietne rozhrešenie, tak nesmiete šomrať – on to robí z lásky k vám a vrúčne túži po vašej spáse. Preto na Poslednom súde sa dozviete, že vám vtedy odmietol rozhrešenie, aby ste tým istejšie išli do neba. Nešomrite teda nikdy v podobnom prípade, ale poďakujte Bohu a pracujte usilovne na svojom polepšení.

1. Hovorím, že v prvom rade si nezasluhujú rozhrešenie tí, ktorí nepoznajú dôkladne katechizomové pravdy. Každý kresťan má povinnosť poznať náuku Ježiša Krista, jej tajomstvá, morálne predpisy a sviatosti. Sv. Karol Boromejský, arcibiskup Milána, jasne hovorí, že nemožno udeliť rozhrešenie tým, ktorí nepoznajú zásadné kresťanské pravdy, a tiež povinnosti svojho stavu – zvlášť ak táto nevedomosť pochádza z ľahostajnosti o spásu duše, ak je zavinená. Podľa predpisov Cirkvi, nemožno tiež rozhrešiť otcov a matky ako aj hospodárov a hospodárky, ktoré svoje deti, domácich neučia pravdy nutne potrebné k spáse, ktorí nebedlia nad nimi, nekarhajú ich omyly a rozmary.

Čo má teda nutne vedieť každý kresťan? Musí vedieť: *Otče nás*, *Zdravas Mária*, *Verím v Boha*, všeobecnú spoveď, akt viery, nádeje, lásky, prikázania Božie i cirkevné, a nakoniec akt ľútosti. Nestačí však vedieť tieto veci mechanicky opakovať – treba im tiež rozumieť. Treba vedieť, že *Otče nás* pochádza od samého Boha, že *Zdravas Mária* je vzaté čiastočne z Písma svätého (sú to slová anjela, ktorý pozdravil Najsvätejšiu Pannu Máriu), čiastočne pochádza od Cirkvi. Potom treba vedieť, že *Verím v Boha* zložili Apoštolovia po Zoslaní Ducha Svätého, skôr, ako sa rozišli po celom svete; preto všade v Cirkvi je tá istá náuka a tie isté tajomstvá. *Verím* obsahuje v skratke pravdy našej viery, náuku o Tajomstve Najsvätejšej Trojice, lebo hovorí o jednom Bohu v Troch Osobách, o Bohu Otcovi, ktorý nás stvoril, o Synovi Božom, ktorý nás vykúpil i o Duchu Svätom, ktorý nás posväcuje v Krste. Všetky články *Apoštolského vyznania viery* treba rozumieť a vysvetliť.

Treba si tiež zapamätať, že prikázania Božie už v raji vryl Boh do srdca prvého človeka, a neskôr ich dal Mojžišovi na kamenných tabuliach na Hore Sinaj (pozri Ex 33, 18). Ježiš Kristus neodstránil tieto prikázania, ale ich pripomínal a obnovil. Ďalej treba vedieť, čo je to čnosť viery, nádeje a lásky, ako treba chápať vtelenie Syna Božieho, kto ustanovil sväté sviatosti, koľko ich je a aké milosti každá z nich udeľuje. [...] Treba tiež poznať povinnosti svojho stavu – zvlášť rodičia a predstavení musia vedieť, ako majú viesť svoje deti a podriadených. Bohužiaľ, ako mnoho je medzi ľuďmi náboženskej temnoty! A ona je dôvodom záhuby mnohých katolíkov.

2. Treba odmietnuť rozhrešenie aj tým, u ktorých nevidno žiadnej ľútosti. Skúsenosť totiž učí, že na planých sľuboch a rozhodnutiach sa v žiadnom prípade nemožno spoliehať. Každý hovorí, že mu je ľúto, že sa polepší. Kňaz verí a dáva rozhrešenie. Ale čo sa deje hneď po vyslovení takýchto sľubov, po vyhlásení týchto rozhodnutí? Už o niekoľko dní vidíme tie isté hriechy a tie isté previnenia! Samotné sľuby nie sú teda dostatočným dôkazom silného rozhodnutia pre nápravu. Kristus hovorí, že strom poznať po jeho ovoci (pozri Mt 12, 33) – aj opravdivú ľútosť poznať podľa zmeny správania. Nestačí oplakávať hriechy – treba ich zanechať a vyhýbať všetkému, čo nás znovu môže priviesť k pádu. A teda treba mať predsavzatie pre polepšenie také silné, že by sme boli ochotní radšej všetko vytrpieť, ako sa vrátiť k tým istým hriechom. Tak je to – keď po spovedi vidno málo nápravy, z toho treba urobiť záver, že spoveď bola zlá alebo dokonca svätokrádežná. Ach, keby z tridsiatich rozhrešení jedno bolo dobré, svet by sa hneď zmenil! Nemožno teda udeľovať rozhrešenie tým, u ktorých nevidno dostatočné znaky ľútosti. Okrem toho mnoho osôb,

ktorým bolo odmietnuté rozhrešenie, nevracia sa v určenom čase k spovedi, lebo nemali úprimnú snahu polepšiť sa. To je zlý znak, ak niekto, kto nedostal rozhrešenie, čaká so spovedou do nasledujúcej Veľkej noci. Keby mu skutočne záležalo na zmene života, tak by sa usiloval zmieriť s milovaným Bohom čo najskôr.

3. Ďalej treba odmietnuť rozhrešenie všetkým tým, ktorí živia v srdci hnev a nenávisť, ktorí nechcú odpustiť a urobiť prvý krok k zmiereniu; nakoniec vôbec netreba ísť k spovedi, ak máme v duši niečo proti blížnemu. Avšak, treba blížnemu dokonca preukázať nejakú službu, tak akoby nás nikdy nezarmútil. Nestačí povedať, že neprajete nepriateľovi zlo – treba ho s radosťou pozdraviť, neutekať pred ním. Pán Boh vám dovedy neodpustí, dokiaľ sa úprimne nezmierite s vaším blížnym a s koreňmi nevytrhnete zo srdca urážky a odpor. Vyhýbať blížnemu možno iba preto, aby sme vyhli urážke Boha, alebo aby sme sa nedopustili ohovárania alebo iného hriechu. Lebo s osobami, ktorých spoločenstvo nás vystavuje pádom, treba sa kontaktovať jedine v nutnej situácii. Naproti tomu netreba o blížnom nikdy hovoriť zle alebo želať mu nešťastie. Za nepriateľov sa treba dokonca modliť. Počúvajte, čo hovorí Pán Ježiš: *Ked' teda prinášaš dar na oltár a tam si spomenieš, že tvoj brat má niečo proti tebe, nechaj svoj dar tam pred oltárom a choď sa najprv zmieriť so svojim bratom; až potom príď a obetuj svoj dar* (Mt 5, 23). A sv. Jakub hovorí: *Súd bez milosrdenstva čaká totiž toho, kto nepreukázal milosrdenstvo* (Jak 2, 13). Vidíte teda, moji drahí, že s hnevom v srdci nemožno ísť k spovedi, lebo vtedy môžeme ľahko spáchať svätokrádež.

4. Rozhrešenie treba ďalej odmietnuť tým, ktorí spôsobili krivdu blížnemu na dobrom mene alebo na majetku, a nechcú napraviť spôsobenú škodu. Podľa Cirkevných Otcov, človek, ktorý môže krivdu napraviť, a nechce to urobiť, nebude spasený.

5. Treba tiež odmietnuť rozhrešenie tým, ktorí sa nachádzajú vo veľmi blízkej príležitosti k hriechu a nechcú sa jej vyhýbať. Najlepšou príležitosťou k hriechu nazývame tie miesta, osoby a okolnosti, kde obyčajne padáme. Sú to napríklad: divadelné scény, plesy, tance, zlé knihy, pochybné priateľstvá, neslušné piesne a obrazy, márnivé oblečenie, vzťah s osobami opačného pohlavia, ktoré už predtým boli dôvodom pádu. Nemožno tiež rozhrešiť kupcov, ktorí klamú a krivia pri príležitosti predaja, čašníkov, ktorí predávajú alkohol notorickým alkoholikom, ktorí pracujú vo výčape počas pobožnosti alebo neskoro v noci. Kňaz tu môže udeliť rozhrešenie iba v tom prípade, ak kajúcnik prisľúbi, že opustí príležitosť k hriechu. Bez takéhoto sľubu by rozhrešenie bolo svätokrádežou.

6. Nemožno tiež rozhrešiť tých, ktorí pohoršujú, ktorí slovom, radou i príkladom privádzajú iných k zlému. K takým patria tí zvrátení kresťania, ktorí sa vysmievajú z Božieho slova a z tých, ktorí ho hlásajú. Podobne treba postupovať s tými, ktorí si robia žarty z náboženstva, z pobožností, a svätých vecí, ktorí hlásajú nové zásady, v rozpore s vieru a zvykmi, v domoch ktorých sa konajú zábavy a pohoršujúce tance alebo hazardné hry, ktorí vlastnia neslušné obrazy alebo zlé knihy. Tak isto treba zaobchádzať s osobami, ktoré svojim oblečením, pohľadom a neslušným správaním, povzbudzujú iných k nečistým myšlienkam a túžbam. Spovedník – podľa náuky sv. Karola – musí takým osobám odmietnuť rozhrešenie, lebo Písmo sväté hovorí: *Beda človeku, skrze ktorého pohoršenie prichádza* (Mt 18, 7).

7. Treba tiež odmietnuť rozhrešenie, alebo ho odložiť na neskôr, návykovým hriešnikom, ktorí už dlhší čas sa dopúšťajú tých istých pádov a neusilujú sa z nich povstať. K takým treba zarátať tých, ktorí stále klamú, ohovárajú blížneho, zlorečia, sú netrpezliví a každú chvíľu preklínajú, stále sa dopúšťajú opilstva alebo obžerstva, uchovávajú v srdci pyšné, prázdne či nečisté myšlienky; tých, ktorí sa nechcú úprimne spovedať, z ktorých kňaz musí otázkami vyzvedať hriechy. – Bohužiaľ, sú také ľudia, ktorí sa vedome nechcú obviňovať, z ktorých treba nasilu dostávať hriechy, ktorí sa priam hádajú na spovedi a ospravedlňujú svoje hriechy. Osoby tohto druhu sú zle pripravené a nesmú pristupovať k sviatosti pokánia. Podľa všeobecnej náuky Cirkevných Otcov –

falošné a zvodné je pokánie pre tých, u ktorých nevidno žiadnu nápravu. Tridentský koncil dovoľuje dať rozhrešenie iba tým, ktorí z hriechov povstávajú, svoje pády z minulosti nenávidia, a nakoniec sa vážne rozhodnú polepšiť a začať nový život.

Možno často počuť nespravodlivé výčitky proti prísnejším spovedníkom, že rúcajú zásady viery, že vrhajú hriešnikov do pekla, že je nemúdrou vecou vyžadovať od hriešnikov veľa. Najmilší! Tak zmýšľajú prevažne tí, ktorí si nezasluhujú milosť rozhrešenia. Od samého začiatku jestvovania Cirkvi svätí Otcovia učili, že ak chceme dostať rozhrešenie, treba mať najskôr odpor k hriechu a silné rozhodnutie pre nápravu. Iba ľudia, ktorí sami nerobia pokánie, nazvú odmietnutie rozhrešenia v takom prípade rozhrešenie zbytočnou prísnosťou. Lebo čo vyplýva z rozhrešenia nenapraviteľných hriešnikov? Celý rad svätokrádeží! Keď si po ťažkých hriechoch tak ľahko dostal rozhrešenie, tak očakávaš, že i neskôr to tak bude a ďalej sa pohružuješ do hriechov. A naopak – keby ti vtedy odmietli rozhrešenie, bol by si sa vydesil, vstúpil by si do seba a uznal svoju morálnu úbohosť a nešťastie. A tak tvoj život sa skladá z radu ľahkých rozhrešení a nových pádov. – Skutočne, ľahko obdržané rozhrešenie nie je žiadnym dobrodením, je skôr ukrutnosťou. Sv. Cyprián učí, že spovedník sa musí držať predpisov Cirkvi a rozhrešovať iba vtedy, keď kajúcnik ukazuje výrazné znaky nápravy a zmeny života. Sám Ježiš Kristus, opravdivý Boh a Správca milostí, rozhrešoval iba opravdivých kajúcnikov. Odpustil dobrému lotrovi, lebo videl u neho opravdivú ľútosť a snahu po náprave, lotra zasa, ktorý nerobil pokánie, zavrhol navždy. Odpustil sv. Petrovi, lebo videl v jeho srdci skutočnú ľútosť, naproti tomu Judáša opustil, lebo jeho ľútosť bola falošná. Ak kňaz dáva pri spovedi rozhrešenie človeku, ktorý neľutuje, vtedy Ježiš Kristus to nepotvrďuje, namiesto toho na takého „kajúcnika“ vyslovuje rozsudok odsúdenia. Ale niekto povie: „Čo budú hovoriť ľudia, keď uvidia, že po spovedi nepôjdem na sväté prijímanie? Budú hovoriť, že som veľkým hriešnikom. A okrem toho viem, že mnohí žili podobne ako ja, tak isto porušovali Božie prikázania, a predsa dostali rozhrešenie a chodili na sväté prijímanie“. – Neklamte sa, bratia, nehovorte takto! Predsa tu ide o vaše duše – nebojte sa toho, čo o vás povedia ľudia, obávajú sa jedine Boha a večného zatratenia. A okrem toho, odkiaľ viete, že hriešnici, o ktorých hovoríte, sa úprimne nepolepšili? Zjavil vám to anjel, alebo sám Boh? A keby dokonca vylúdili rozhrešenie od spovedníka, či aj vy máte konať tak isto? Chceli by ste ísť do zatratenia preto, že budú iní zatratení?

Kedy – spýtate sa – máme znovu prísť na spoveď, aby nám bolo dovolené znovu pristupovať k svätému prijímaniu? Na Veľkú noc, na Turíce, či na Božie narodenie? Nie – odpovedá sv. Ján Chryzostom. Či snáď v hodine smrti? Nie – hovorí ďalej tento svätý. Kedy teda? Keď sa zrieknete hriechu, keď pomocou Božej milosti urobíte silné predsavzatie pre polepšenie, keď napravíte krivdy, zmierite sa s nepriateľom, keď sa skutočne obrátite.

Iní možno povedia: „Ak ma jeden nerozhreší, tak pôjdem k druhému spovedníkovi, lebo nemám čas, aby som stále chodil – jasne ten kňaz voči mne čosi má. Čo zlé som urobil?“ Môžeš, priateľu, ísť kde sa ti páči; si pánom svojej vôle. Myslíš si, že iný spovedník chce byť zatratený kvôli tvojim hriechom? Ja si myslím, že nie. Keby ťa rozhrešil, urobí to iba preto, že ťa nepozná. Kto koná týmto spôsobom a hľadá rozhrešenie niekde inde, ten opúšťa svojho dobrého spovedníka a najjednoduchšou cestou hľadá pas do pekla. – Ale povieš: „Už toľkokrát tak chodím na spoveď“ – Priateľu, naprav sa, a na prvý raz, keď prídeš do spovednice, dostaneš rozhrešenie. „Ak ho teraz nedostanem, tak sa tam veľmi dlho neukážem vôbec“. – Tým horšie pre teba, lebo sedemmil'ovými krokmi sa náhliš do zatratenia. Sú ľudia takí slepí, že si myslia, že spovedník voči nim niečo má, keď im nedáva rozhrešenie. Vezď, priateľu, zaobchádza s tebou takýmto spôsobom iba pre spásu tvojej duše – aby ťa zachránil pred zatratením – nie z osobnej nevôle. Ale povieš ešte: „Čo som také zlé urobil? Nikoho som nezabil, nikoho som neokradol...“ Hovoríš, že nikoho si nezabil, ani neokradol, ale vedz, že aj kvôli iným hriechom sa peklo napĺňa hriešnikmi. Keby vám spovedníci udeľovali rozhrešenie vtedy, keď si ho nezasluhujete, stali by sa katmi vašich úbohých duší, ktoré iba ochutnávali Ježiša Krista.

Počúvajte, bratia, aké sú následky takého ľahkého a neplatného rozhrešenia. Hovorí kňaz Karol Boromejský, že istý bohatý človek z Neapolu žil zle. Prišiel na spoveď ku kňazovi, o ktorom bola známa mienka, že je veľmi zhovievavý. A skutočne, ten kňaz vypočul jeho vyznanie a dal mu hneď rozhrešenie, nerobil pritom žiadne ťažkosti, aj napriek tomu, že hriešnik nepreukázal žiadnu ľútosť. Zadivil sa ten bohatý človek – hoci nemal skoro žiadnu vieru – že tak ľahko dostal rozhrešenie, keď predtým mnoho múdrych a skvelých spovedníkov ináč s ním zaobchádzalo. Vybral teda z vrecka niekoľko mincí a drsne povedal: „Vezmi si, otče, tieto peniaze a zachovaj si ich do chvíle, keď sa uvidíme spolu na tom istom mieste“. „Kedy a kde sa máme vidieť?“ – spýtal sa udivený kňaz. „Môj otče! Na dne pekla sa zakrátko stretneme – ty preto, že si dal nehodnému rozhrešenie, a ja, že som ho prijal, pričom som nemal žiadnej ľúlosti, ani ochotu polepšiť sa“.

Zamyslime sa, drahí bratia, nad týmto prípadom, o ktorom nám hovorí sv. biskup Milána a bojme sa podobného osudu. – Kedy teda možno prijať rozhrešenie? – Vtedy, keď sa obrátite a polepšíte, keď sa budete modliť za spovedníka, aby správne rozoznal, či ste hodní tej milosti, keď svedomito splníte všetko, čo vám bude prikázané v spovedi, keď sa v určenom čase vrátite do spovednice.

Obrátil sa kedysi istý hriešnik; bolo to na misiách, preto kňaz, keď videl jeho dobrú prípravu, dal mu rozhrešenie. Vtedy ten človek zvolal: „Čo, môj otče, pre mňa rozhrešenie? Musím najprv oplakávať spáchané viny! Skúšaj ma, aby si sa zorientoval, či je moje obrátenie úprimné!“ – Počas udeľovania rozhrešenia takmer zomrel od ľúlosti.

Aký zriedkavý je takýto postoj! Preto sú zriedkavé aj dobré spovede. Nenaliehajme teda nikdy na spovedníka, nám nutne dal rozhrešenie, ak sa skutočne neobrátime. Prosme Boha pri spovedi o úprimnú ľútosť, aby sme si zaslúžili odpustenie. Amen.